

Tekst og foto: Sven Petersen

Sådan får du

Gode ferie billeder

Der er aldrig blevet taget så mange billeder som nu, - efter at det digitale kamera er blevet allemandseje. Og aldrig har fotohandleren set så mange dårlige billeder som nu, påstår han. Jamen, er teknikken da blevet dårligere? Næppe...

Den digitale revolution

Fremkomsten af digitalkameraet har medført et sandt lavineskred i forbruget af billeder. Aldrig har det været nemmere og billigere bare at skyde løs. Overalt, såvel i det private som i det offentlige rum, tages der billeder. Med alt fra mobiltelefoner til dyre spejlreflekskameraer. Vi lever i dag bogstaveligt talt i en billedverden. Nogle siger en billedskabt verden. Digitaliseringen har betydet, at man ikke længere behøver at bekymre sig om udgiften til de dyre film. Oven i er den efterfølgende fremkaldelse af det enkelte foto i dag også relativt set billigere, end den var "i gamle dage". Og det burde jo i grunden være godt alt sammen.

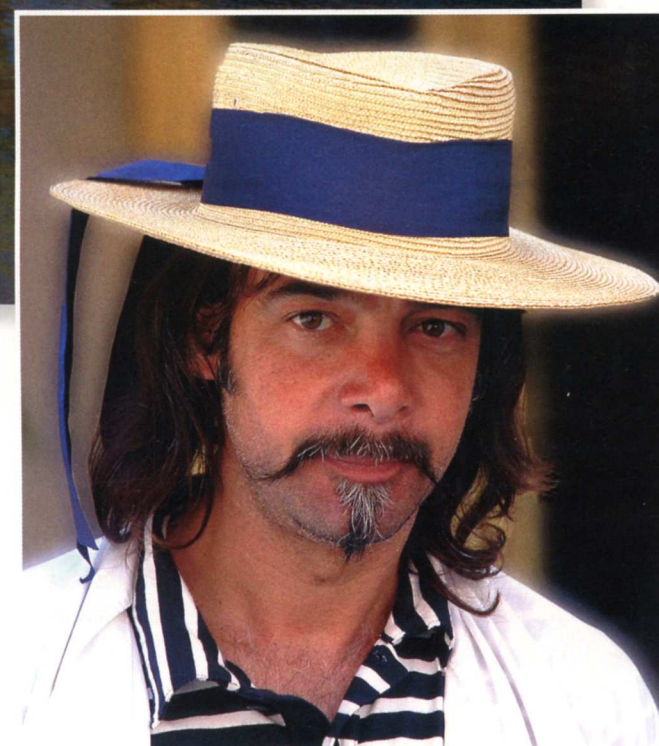
Men... ifølge en af mine bekendte, en lokal fotohandler her i Kalundborg, kommer folk ofte med deres fyldte kort og bestiller aftryk af hele dynen, og majoriteten burde aldrig være taget. Sådan lyder hans hårde dom. I det mindste burde kortets indhold først have været en tur gennem computeren, hvor det værste skulle have været sorteret fra og slettet. Og de nogenlunde brugbare filer havde haft godt af en tur gennem et billedbehandlingsprogram. Det kræver ikke meget øvelse at rette skæve horisonter, fejlbelysninger, tilføje skarp-hed, lave interessante beskæringer osv. Personligt synes jeg, det er smadder sjovt at optimere sine optagelser i "det digitale mørkekammer". Der findes en række programmer til billedbehandling, - lige fra det gratis Gimp (søg på Google) til det topprofessionelle Adobe Photoshop til priser tæt på 10.000 kr. Den side af sagen vil jeg lade ligge og nøjes med i det følgende at komme med nogle personlige råd med billedeksempler, hentet fra mit eget digitale arkiv. Det er billeder, som jeg holder særligt meget af. Nogle har været brugt i forbindelse med mine artikler her i bladet, mens andre hænger som forstørrelser på væggen herhjemme.

Foto - en livslang fascination

Efter endt realeksamen i 1963 var jeg godt et par år fotoelev hos en af landets dengang kendte fotografer, Arne Gabs i Tønder. Her fik jeg ud over solid teknisk oplæring lært en masse om klassisk komposition og fotoæstetik. Gabs lærte mig at lægge lys ved fx portrætfotografering, han lærte mig at se linjerne i et landskab, når vi var på fotoopgave "i marken". Jeg fik lært at se det gyldne snit fx ved arkitekturoptagelser, samt hvordan man ved traditionel opbygning af billedet med for-, mellem- og baggrund kan skabe fornemmelsen af dybde osv.

Og som det vigtigste lærte jeg, at et godt fotografi - ud over at fastholde og beskrive nuet - gerne må fortælle en historie, god eller dårlig, samt fortolke en stemning eller en følelse. Gabs var en bestemt, men meget inspirerende læremester. Alt det, jeg dengang lærte, sidder stadig på ryggraden. Selv efter så mange år er foto stadig min altoverskyggende hobby. Teknikken har siden da ændret sig kolossalt, men min idé om, hvad der skaber et godt billede, er ikke ændret i løbet af de mange år.

Efter et Si-si... fra gondolieren tog jeg dette billede på 3 meters afstand - med tele.

Mens jeg gik inde i campingvognen, sagde min kone pludselig, at jeg sku' komme ud med kameraet. Det er jeg glad for, hun gjorde. Billedet vandt 1. prisen i Camping Cheques fotokonkurrence 2009.

Sådan gør jeg:

Udstyret. Jeg sværger til spejlrefleks, da jeg med den kamera-type lettest får tilfredsstillet mine fotografiske ambitioner. Ud over selve kameraet med påmonteret batterigreb har jeg i fototasken en god, løs flash + et kraftigt tele-zoomobjektiv. Endelig har jeg senest købt en lille GPS-enhed, som skriver den nøjagtige lokalitet, hvor billedet er taget, ind i billedfilen (EXIF-filen). Det betyder, at jeg alt i alt slæber rundt med 3-4 kg på venstre skulder.

I et af magasinerne i campingvognen ligger fast et fotostativ, som jeg dog bruger for sjældent. Jeg sætter eller støtter oftest kameraet på et eller andet fast underlag, når jeg tager aften- og natbilleder. I de situationer bruger jeg en lille, billig fjernbetjening, som jeg har købt til kameraet.

Man behøver ikke nødvendigvis at bruge spejlrefleks, når man skal tage gode ferie billeder. Jeg har set flotte billeder, taget med de mindre kompaktkameraer. Med et sådan kamera ville jeg måske i stedet kunne nøjes med at slæbe på nogle få hundrede gram i lommen. Men jeg ville nok hurtigt savne det store kameras muligheder for objektivskift, dets høje opløsningsevne osv. Fotografering med mobilen vil jeg slet ikke forholde mig til her. Det ved jeg for lidt om.

Gå tæt på motivet - enten rent bogstaveligt eller ved at zoome ind på hovedmotivet med telen. Er der personer med på billedet, slapper de mere af ved at blive fotograferet på nogle meters afstand - og så blive fanget ind af telelinsen. Det giver

Jeg elsker at gå og indsnuse atmosfæren på markeder på vore rejser sydpå. Her har jeg forsøgt at fastholde farvespillet i nogle honningglas i Arles i Sydfrankrig.

desuden en uskarp baggrund. Mange kameraer har i dag en rigtig god makrofunktion, som gør dig i stand til at gå tæt på motivet. Er du på vandretur i bjergene i Østrig, kan du krydre din fotoserie med flotte nærbilleder af de alpine planter og blomster, du møder. Det vil pynte og skabe variation, hvis du fx får lavet en fotobog med dine bedste skud fra ferien.

Slå automatikken fra, hvis du kan. Den vil nemlig som regel aktivere flashen indendørs - og under dårlige lysforhold i øvrigt. Ofte skyldes museers fotoforbud, at man er træt af

Min bedre halvdel er her fotograferet på 30-40 meters afstand. Den lange tele bevirker, at det store bjerg i baggrunden er trukket helt tæt på.

Blomsterbilledet her er fotograferet i en bypark ved Bodensøen. Jeg har i billedbehandlingsprogram afmasket selve blomsten. Baggrunden er herefter slødet over i sort/hvid og gjort mørkere.

publikum, der knipser løs med flashen tændt - til stor irritation for andre gæster. I stedet kan man indstille kameraet til at køre fx Program-automatik, som ikke aktiverer flashen. På Nikon's kameraer hedder indstillingen P.

Brug i stedet en højere ISO-værdi. På de fleste nye digitalkameraer kan man i dag sætte ISO-værdien op på hele 1600 eller 3200. Endda uden mærkbart kvalitetstab. På bare 5-10 år er der sket en voldsom udvikling i kvaliteten på billedsensorerne. På min egen Nikon D90 kan man yderligere booste kameraet til ISO 6400, - men det kan dog ses på billeder større end 10x15 cm.

Vær tålmodig. Er der skyer på himlen, lønner det sig ofte at vente nogle minutter, til de evt. har flyttet sig så meget på himlen, at de kan blive en del af kompositionen. Skyer spiller ofte en stor rolle i mine (landskabs)billeder. Falder lyset lidt forkert på et motiv og giver grimme skygger på en bygning eller en plads, ser det måske helt anderledes ud en 3-4 timer senere, når/hvis du vender tilbage.

Her er brugt pol-filter til at øge farvemætning. Jeg ventede 5-10 minutter på, at skyerne "var på plads" og udfyldte rummet mellem klipperne. Taget nær Nyons i Provence.

Stor tålmodighed er også nødvendig, hvis du fx vil fotografere en eller anden kunstgenstand eller udsigt, hvor folk konstant vader ind foran dit kamera. Da kan det tit være en idé lige at forsøge at få øjenkontakt og med sit kropssprog signalere, at man nok skal skynde sig, hvis de lige venter 2 sekunder.

Byg billedet op. Prøv og sørg for, at dit foto virker interessant for andre end dig selv og for de eventuelle personer, som er med på billedet. Ofte virker et billede af fx en tom plads underligt fladt. Prøv og vent og se, om der ikke skulle dukke nogen personer op, som - uden at de nødvendigvis behøver at vide det - skal fungere som statister i dit billede. Det kan bidrage til at give oplevelsen af dybde i billedet, hvis de er med i forgrunden. Din ægtefælle eller øvrige familie er sikkert godt trætte af den rolle. Prøv evt. også med utraditionelle vinkler. Bevæg dig lidt rundt, vær opfindsom. Find interessante detaljer i fx gammelt murværk, gadeskilte el.lign.

Undgå (så vidt muligt) opstillede billeder. Er der personer med på billedet, virker det ofte unaturligt, hvis de på alle billeder har front direkte imod dig og står og kigger direkte ind i kameraet. Men det afhænger selvfølgelig af, hvad det er for en type foto, du vil tage.

Aftenstemning langs Bolsena-søen i Midtitalien. Dæk de 2 personer med 2 fingre – og billedet mister dynamik.

Spørg om lov først. Er der lige pludselig en situation eller en person, som du absolut skal have taget et billede af – så spørg først. Hvis det er i udlandet, kan du gøre det ved at få en god øjenkontakt, pege på kameraet og se spørgende ud. Ofte får du et ja eller et nik, men får du nej, – så respekter det! Vi holder jo ferie og tager billeder for at samle gode, varige minder om den. Vi skal ikke have dårlige oplevelser med folk, som enten har følt sig stødt af din adfærd eller er blevet aggressive. Dette gælder, når det er enkeltpersoner, der er motivet. Er det ude i det offentlige rum, på gaden, store pladser og lignende steder med mange mennesker, kan folk derimod ikke forbyde dig at tage billeder på afstand. Sådan er den danske lovgivning i hvert fald, og jeg tror ikke, det er ret meget anderledes i udlandet.

Sæt UV-filter på kameraet. Pas på frontlinsen på kameraet. En ridse i objektivet gør det stort set ubrugeligt. Et nyt er dyrt, et UV-filter koster max. 300,- kr. Det bidrager desuden til klarere billeder. Personligt bruger jeg meget et pol-filter til mine (udendørs) feriebilleder i solskin. Det giver mere knald på farverne og fjerner dis. 'Specielt bliver himlen flot blå, og det elsker dette blads layouter Helle. Tro mig!

Prøv "den blå time", som jeg kalder den. Jeg har altid holdt meget af at tage natbilleder med kameraet på stativ. Men for mig er det ideelle tidspunkt tiden lige efter solnedgang, hvor der er tændt for gadebelysningen og lyset på bygningerne, men hvor himlen endnu ikke er "gået i sort". Så kan man være heldig at ramme en skøn, blå himelfarve, blandet med det varme kunstlys.

Bliv inspireret. Jeg har altid været meget fascineret af bøger, magasiner og blade, som laver spændende, flot illustrerede rejsebeskrivelser. Og det er da klart, at jeg ikke er upåvirket af de flotte fotos, som kan ses i fx National Geographic

magasinet. Og det er der ikke noget forkert i, synes jeg. Man skal bare ikke direkte kopiere et billede eller en idé. Men man har da lov at blive inspireret... På det tekniske område holder jeg mig opdateret i bladet 'digital foto', et dejligt magasin, som desværre heller ikke er så billigt.

På papir. Da jeg havde købt mit første digitalkamera, investerede jeg i en god HP blækprinter. Nu skulle der printes! De første par år sprøjtede det nærmest ud med billeder, printet på specielt inkjet-fotopapir. Efter et halvt til et helt år på væggen blegede de imidlertid lige så langsomt væk eller fik en underlig, forkert farve. Øv! En god bekendt, som var ved at skifte arbejde til fuldtids fotograf, anbefalede mig at prøve at sende mine filer online til et bestemt laboratorium i Odense. Dette er ikke en reklame, men siden da har www.billedbutikken.dk fået lov at lave alle mine forstørrelser på papir. Der er en masse af den slags laboratorier. Om de er bedre, ved jeg ikke. Jeg har aldrig følt, at det var nødvendigt at skifte. Så hvorfor gøre det?

Pas på filerne. Ofte kan man aldrig tage billederne om. Når man køber et digitalkamera, medfølger der som regel en CD med forskellige programmer. Det kan fx være et albumprogram til organisering af filerne. Ellers kan man, som jeg har gjort, lave sin egen, overskuelige mappestruktur. Jeg har en ekstern harddisk på 500 Gb, hvor jeg gemmer alle billederne. Uerstattelige fotos og scanninger gemmer jeg derudover også på CD eller DVD. Når jeg tømmer kortet, lægger jeg dem over i en mappe med angivelse af det tidsrum, hvor billederne er blevet taget, startende med et fortløbende nr., fx 0037 10.08.09-22.10.09. Det gør det let at genfinde de billeder, man eksempelvis tog i efterårsferien 2009. Som noget nyt er der kommet netbaserede løsninger, hvor man kan uploade sine billeder og dokumenter til en server et eller andet sted ude i cyberspace. Det har jeg ingen erfaring med. Jeg vil ønske dig god fotojagt på din sommerferietur om nogle ugers tid!

Digitalfoto Anno 2004. Jeg har slået billedet over i sort/hvid og sepia-tonet det. Resultat: Postkort som for 75 år siden.

Semper Operaen, Dresden 8. juli 2006 kl. 21.30. De to ukendte damer var så optaget af at fotografere, at de ikke opdagede, de selv var statister i min optagelse. Jeg gik lidt frem og tilbage for at få dem rigtig placeret. Prøv og dæk dem over...

I dag er udbuddet af digitalkameraer nærmest eksploderet, så det kan være svært at vælge. Men her er tre tilfældigt valgte bud på gode kameraer i hvert sit prisleje. Priserne er hentet på www.photocare.dk og www.canon.dk.

Det prisbillige kamera:

Sony DSC-W180
10,1 mio. pixels. 3x optisk zoom
ISO-område op til ISO 3200
Pris 999 kr. incl. 4 Gb kort
+ taske hos PhotoCare

Det billedstærke kompaktkamera:

Canon PowerShot G10
14,7 mio. pixels. 5x vidvinkelobjektiv
Muligheden for RAW-optagelse giver mulighed for fuldstændig billedkontrol efter optagelsen.
Vejl. udsalgspris 4.599 kr.

Det top-professionelle kamera:

Canon EOS 5D Mk II
21,1 mio. pixels fullframe CMOS-sensor
ISO-område kan øges til ISO 25.600
Full HD-video (1080, 30fps). Ekstremt robust magnesium kamerahus.
26.999 kr. hos PhotoCare